

Határ és együttműködés: A cseh-szlovák eset

Réti Tamás

MTA KRTK KTI

Kis- és középvárosok szerepe a területi fejlődésben

A Magyar Regionális Tudományi Társaság XIV. Vándorgyűlése

Nagyvárad, Románia

2016. 09. 15-16.

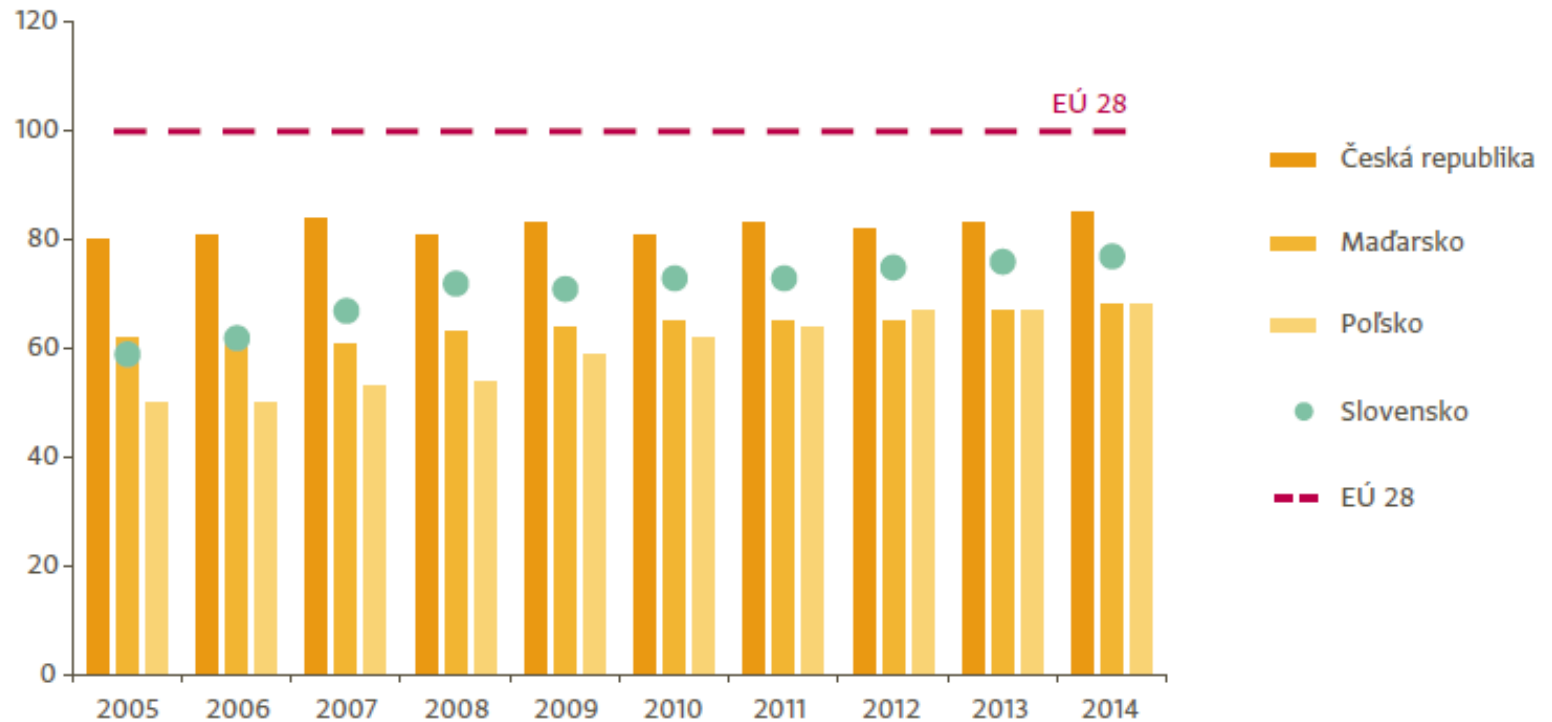
Cseh és szlovák nacionalizmusok és gazdasági következmények

- Változó cseh és szlovák viszony 1918-1939-1945-1992
- Eltérő fejlettség, különböző gazdasági szerkezet, más külkereskedelmi képesség
- 1991-1992 Vaclav Klaus sokk-terápia
- 1992-93 „Bársonyos válás”.
- 1993-98 Klaus és Meciar korszak gazdasági dezintegrációja
- 2001- határon átnyúló együttműködés kezdete, eurórégiók
- 2004 – EU tagság – csökken a szlovák leszakadás, de lassú az integráció
- 2007 Schengeni tagság
- 2016 szociáldemokrata miniszterelnökök: Bohuslav Sobotka és Robert Fico: még nem volt ilyen jó a politikai kapcsolat

Statisztikai adatok

	Egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson EU28=100			Bruttó államháztartási hiány a GDP százalékában			Havi minimálbér EUR		
	2004	2010	2015	2004	2010	2015	2004	2010	2015
Cs	79	81	85	28,5	38,2	41,1	206	302	331
Sk	56	73	77	40,6	55,0	52,9	147	307	380
Mo	62	65	68	58,5	80,6	75,3	201	341	332

HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily, 2014

Zdroj: Eurostat, [tec00114]

A kétoldalú külkereskedelem aránya Szlovákiában és Csehországban a teljes forgalomban

	Szlovák import aránya	Szlovák export aránya	Cseh import aránya	Cseh export aránya
2010	10,2	13,6		
2011	10,2	14,4	5,7	8,9
2012	9,8	14,0	6,0	9,0
2013	10,9	13,5	5,7	8,8
2014	10,4	12,8	5,3	8,4
2015	10,8	12,4	5,1	9,0

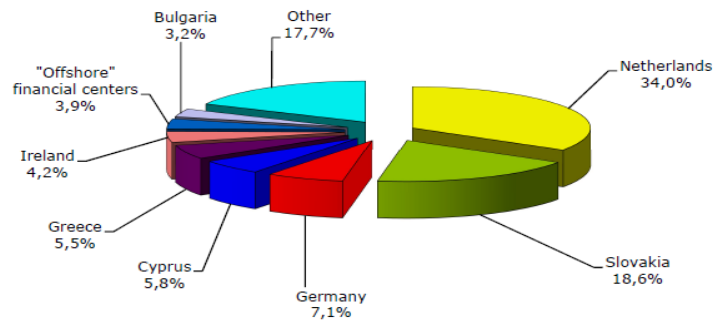
Cseh adatok szerint a szlovák export kb 60 százaléka az importnak

A Cseh Nemzeti Bank adatai a külföldi működőtőke megoszlásáról

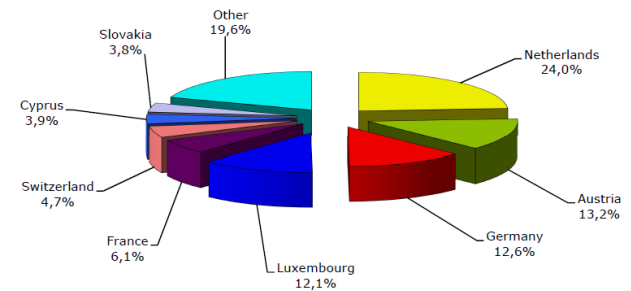
	Szlovákia aránya cseh kimenő FDI-ban %	Szlovákia aránya a cseh beáramló FDI-ban %
1998	21,0	3,1
2004	22,2	n.a.
2007	22,8	n.a.
2010	14,8	n.a.
2012	13,3	n.a.
2013	14,5	n.a.
2014	18,6	3,8

Cseh kiáramló és beáramló FDI ország szerkezete 2014-ben

Czech direct investment abroad as of 31 December 2014
by country

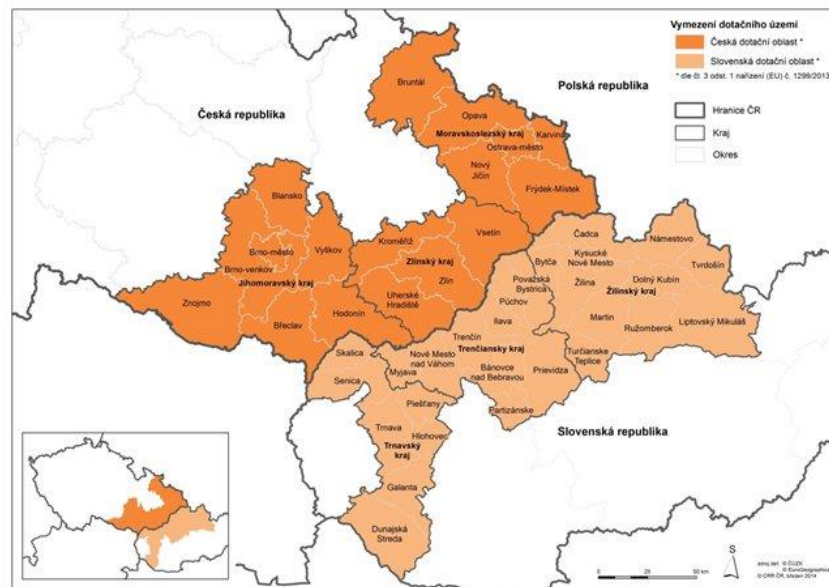

Foreign direct investment in the Czech Republic
as of 31 December 2014
by country

Határmenti régiók és központok

Morávia-Szilézia	Zsolna
Osztrava	Zsolna
Zlín	Trencsén
Zlín	Trencsén
Dél-Morávia	Nagyszombat
Brünn	Nagyszombat

Határmenti együttműködésben résztvevő települések

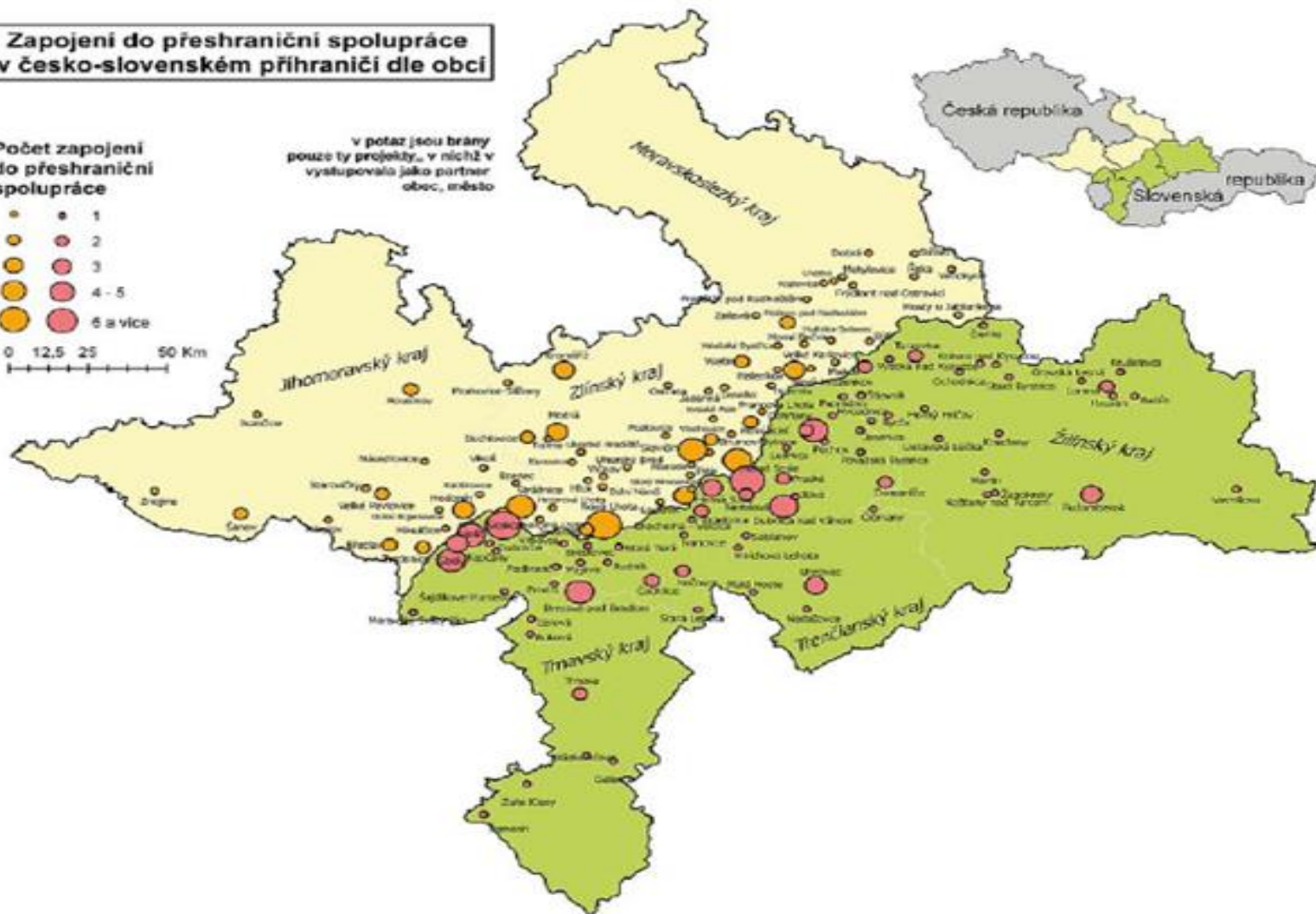
Zapojení do přeshraniční spolupráce v česko-slovenském příhraničí dle obcí

Počet zapojení do přeshraniční spolupráce

0 12,5 25 50 Km

v pořadí jsou brány pouze ty projekty, v nichž vystupovalo jako partner obec, město

Cseh-szlovák határ sajátosságai

- 1993: új infrastruktúra kiépült, határ- és vámellenőrzés. Most üres, elhagyott épületek
- Hossza: először 286 km aztán 252 km
- Két település cseréje: U Sobotu Szlovákiához
Sidonie Csehországhoz került
- Csehszlovákia felosztása negatívan hatott a határtérségre
- 2007 belépés Schengeni egyezménybe – nyitott határ
- Előny: Nincs nyelvi korlát
- Határmenti tevékenységet felerősítette gazdasági környezet különbözősége. Különbség pl. benzinárban, forgalmi adóban
- Csehországban modernizáció korábban kezdődött, nagyobb fejlettség: szupermarketek, bevásárlóközpontok

Zlín és Trencsén testvérvárosok

- Zlín – 75 ezer lakos. Kelet-Morvaország központja.
- 1894 – Tomas Bata cipőgyár. Csökkent kivándorlás Texasba. Meghívta Le Corbusiert.
- 1949-89 Gottwaldov
- 1993 határmenti város
- 2000 Megalakult T. Bata egyetem
- Hanyatlás tradicionális iparágakban , de erős gépipar, cipő.
- Bata egyetem + Zlín régió Műszaki Innovációs Központ. Klaszter – műanyagipar, cipőgyártás
- R2, R6 gyorsforgalmi út
- Trencsén 57 ezer lakos. Európai uniós forrásból a közvilágítás modernizációja. Átlagnál kedvezőbb pénzügyi helyzet, Transparency International pozitív besorolása a közügyek átláthatósága és nyilvánossága tekintetében

Migráció

- 1994 megállapodás: munkavállalás nem engedélyköteles, de regisztrálni kell
- 1998 után nagyobb szlovák munkaerő áramlás
- 2001: 70 ezer, 2011: 120 ezer szlovák munkavállaló Csehországban. Más adat szerint 300 ezer.
- Szlovákok döntően nagyvárosokba mennek dolgozni (Prága, Brünn, Plzen), határvidék aránya alacsony és csökkenő
- 2011-ben két határvidéken volt jelentősebb szlovák munkavállaló Frydek-Místekben és Zlínben
- Legnagyobb csökkenés a határvidék északi oldalán, ahol a cseh részen a szénbányászat és a kohászat visszafejlődött.
- Szlovák dolgozók egy része cseh állampolgár lett. Cseh munkavállalók száma lényegesen kevesebb Szlovákiában.
- Szlovák diákok jelentős számban a cseh felsőoktatásban (Brünn, Prága, Zlín)
- Cseh munkaerőképzés fejlettebb

Határon átnyúló együttműködés európai uniós finanszírozása

Szlovákia 92,74 millió, Csehország 56,55 milliót eurót kapott 2007-2013 között Fontosabb tételek százalékban:	
Infrastruktúra	18
Turizmus	13
Természetvédelem	12
Informatika	10
Foglalkoztatás	8
Vállalkozások támogatása	9

Szlovákia 90 millió euró támogatást kap 2014-2020 között Megoszlás százalékban:	
Iskolai oktatás, szakképzés, felnőtt képzés	11
Kutatás, technológiai fejlesztés	5
Természetvédelem, természeti erőforrások hatékonyabb hasznosítása	67
Helyi fejlesztések támogatása	11
Technikai segítségnyújtás	6

Multinacionális vállalatok

- Korábban Szlovákiában hadiipar, nehézgépgyártás, környezet szennyező iparágak. Csehországban inkább fogyasztással kapcsolatos iparágak, nagyobb részt nyugati exportra. Kiegészítő termelés
- A sokk terápia nagyobb mértékben sújtotta Szlovákiát.
- Gazdasági nyitás, liberalizáció mindkét országban 1998 után
- Három nagy autóiipari konszern mindkét országban jelen van. Határhoz közel Hyundai (Nosovice), Kia (Zsolna) – 80 km-re egymástól.
- Ceská sporitelna és Slovenská sporitelna Erste Bank részei
- Tatra Banka – RZB Group, Komerční Banka – Société Générale
- ING, AXA – mindkét piacon
- Marian Halás (2014): Negatív, hogy ezek a cégek függenek a politikától, korrupciós jelenségek vannak
- Közös cseh-szlovák vállalatok az élelmiszeriparban, vasiparban, vegyipar, gyógyszergyártásban.
- Lidl – növeli a cseh és szlovák eredetű termékek részesedését.

Határon átnyúló gépjárműipar

Következtetések

- Cseh-szlovák kapcsolatrendszerben az integráció és a dezintegráció folyamatai egyaránt érvényesültek.
- A kapcsolatokban a politikai, ideológiai szempontok domináltak a gazdasági szempontokkal szemben.
- Az utóbbi több mint 10 évben részben az európai uniós integrálódás, másrészt a multinacionális vállalatok tevékenysége következtében a kétoldalú kapcsolatokban a gazdasági közeledés erősödött, ami összefüggött a szlovák felzárkózási folyamatokkal.
- A korábban erőteljes nacionalista, protekcionista gazdaságpolitika nem biztosította a két ország gyorsabb felzárkózását. Gazdasági válságok az 1990-es évek és a 2000-es évek végén. A válságok Csehországban hosszabb ideig tartottak és mélyebbek voltak. Szlovákia eurózóna tagságának komplex hatása volt.
- A cseh-szlovák kapcsolatok növekedést gyorsító tartalékkal rendelkeznek. Kevés a decentralizált, helyi, autonómián alapuló együttműködés.

JAVORINA TOUR 30. 7. 2016

setkání cykloturistických patriotů
na Velké Javorině ve 14.00 hodin

KAŽDÝ CYKLOTURISTA OBRŽÍ JEDNO PIVO A PAMĚTNÍ ODZNAK SLAVNOSTÍ

Záštitu nad slavností převzali: hejtman Jihomoravského kraje, hejtman Zlínského kraje a předseda Trenčianskeho samosprávneho kraja.

STAR RACE

www.starrace.eu

tréning-pokec-preteky

30. 7. 2016

v spolupráci so Slávnosťami bratstva
Čechov a Slováků na Veľkej Javorine

NAD PODUJATÍM PREVZALI ZÁŠTITU:

Ing. Jaroslav Baška - Předseda Trenčianskeho samosprávneho kraja | Ing. Juraj Blanár - Předseda Zlínského samosprávneho kraja
JUDr. Michal Hašek - Hejtman Jihomoravského kraje | Ing. Tibor Mikuš PhD - Předseda Trnavského samosprávneho kraja
MVDr. Stanislav Mišák - Hejtman Zlínského kraje

Irodalomjegyzék

- Slovenská republika-Ceská republika 2007-2013
www.sk-cz.eu/sk/uvodna-stranka/programova-dokumentacia
- Ex-ante hodnotie Programu cezhranicnej spolupráce Slovenské republika – Ceská republika 2014-2020 spoluprace.
- www.businessinfo.cz
- www.csklastr.eu
- Eva Kudláčková: Hodnocení přeshranicní spolupráce CR-Slovensko. Diplomová práce, Mendelova Univerzita v Brně, 2015, p. 88
- www.kr-zlinsky.cz
- Marián Halás (2014): The Development of Selected Mutual Relations between the Czech Republic and Slovakia, European Review, Vol. 22, No. 3. 414-431, Academie Europa. Doi: 10.1017/s1062798714000258
- www.ec.europa.eu/eurostat
- Ceská Národní Banka, www.cnb.cz
- www.sario.sk Slovak Investment & Trade Development Agency
- www.czso.cz Cesky Statisticky Úrad
- www.czechinvest.org Investment and Business Development Agency
- www.zilina.sk
- www.strukturalní-fondí.cz/en/Fondy-EU-2014-2020/Operacni-programy/OP-Slovensko-CR
- www.vlada.cz
- www.statistics.sk Statistical office of Slovakia
- www.nbs.sk National Bank of Slovakia